

PROBLEMES ECONÒMICS QUE ES PLANTEGEN A TARRAGONA ENFRONT D'UNA REVOLUCIÓ LIBERAL (1820-1823)

Els tarragonins, en intentar posar a la pràctica les noves disposicions decretades per unes corts constitucionals, es trobaren amb una sèrie de contradiccions que els en varen fer impossible la total implantació.

Els decrets promulgats durant el Trienni afectaren la vida dels tarragonins; pretenien, entre altres coses: establir una contribució directa i proporcionada a la riquesa del contribuent; donar llibertat al comerç interior per protegir l'agricultura i substituir el comerç colonial; buscar uns arbitris que no gravessin sobe els béns de consum; abolir els privilegis, els drets municipals i les privatives.

Durant el segle XVIII es va tenir consciència que el sistema tributari tradicional ja no era adequat per a les necessitats dels nous temps. I la preocupació d'una reforma tributària va ser constant. Però tots els esforços per a l'arranjament va ser inútils enfront de l'oposició dels privilegiats, que veien amenaçada la seva situació per un sistema que proposava repartir el pes de la càrrega en proporció a la riquesa posseïda.

El 1808 la situació de la hisenda espanyola era realment crítica. La guerra del Francès va agreujar la situació, però va fer possible que les Corts es poguessin enfrontar amb el problema sense els condicionaments i les limitacions dels il·lustrats.

Davant la perspectiva de la fi de la guerra i amb l'esperança de poder reconstruir el país, les Corts es van plantejar la reforma general del sistema tributari sota una nova fórmula d'una «única contribució». Es van suprimir les rendes provincials i les estancades i es va establir la contribució directa, que s'havia de repartir en proporció a la riquesa

de cada contribuent. Es va publicar el «Nuevo plan de contribuciones públicas» el dia 13 de setembre del 1813. A primers del 1814 s'havia d'iniciar el cobrament regular de la nova contribució. Els esforços que es feren per cobrar-la van causar un descontentament general del país, que havia sortit destrossat de la guerra.

El cop d'estat del 1814 va posar fi al règim constitucional. I un decret del juny del 1814 restablia oficialment el sistema d'hisenda vigent l'any 1808 i abolia la contribució directa de les Corts. Però el problema d'hisenda era prou greu perquè fou impossible de deixar-ho tot com estava i limitar-se a restablir el vell ordre. Les circumstàncies requerien:

- disposar d'un exèrcit suficient per a assegurar la tranquil·litat interior, i d'una marina per a la reconquesta de les colònies americanes emancipades (ja que les fons d'ingressos i el mercat havien d'ajudar a remeiar els problemes econòmics del país);
- haver de mantenir el funcionament d'una administració;
- i era necessari alliberar l'Estat de l'enorme deute.

Així, a partir del primer moment, es va buscar la fórmula per una reforma de la hisenda. Diferents projectes fracassaren.

El 30 de maig del 1817 va ser aprovat el projecte de Garay de la contribució general de caràcter directe (menys en les capitals i ports, que serien substituïts per drets de portes), que substituïa les rendes provincials. Era la implantació definitiva, a mitges, de la «contribució directa» decretada per les Corts de Cadis, sense suprimir les rendes estancades i modificant-ne el nom per no suscitar recels.

Un sistema mal definit en els criteris d'aplicació i confiat a un esquema de juntes locals, de partit i provincials que no podien executar les funcions encomanades va produir una confusió inicial, encara que les urgències militars aconseguiren que es pogués mantenir en cert nivell la recaptació.

El 1818 va caure el ministeri Garay. I el 1819 s'abandonà el sistema del maig del 1817 i es van convocar unes Juntes per proposar les reformes i modificacions que es creguessin necessàries, reformes que es donaren a conèixer el febrer del 1820. El dia 7 de maig del 1820, després de la insurrecció de Riego, a Cabezas de San Juan (març del 1820), Ferran VII acceptava el retorn al sistema constitucional.

Al ple municipal del 5 d'abril del 1820 de Tarragona es llegia una circular informativa en què s'explicava la voluntat que tenien les Corts per aconseguir un veritable repartiment dels impostos. Deia:

«Un conocimiento de los obstáculos que el fomento y la prosperidad de los pueblos oponía al sistema de contribuciones provinciales decidió el ánimo del Rey nuestro Señor á su extinción y a restablecer en su lugar una sola que nivelando el importe de los gastos, hiciese desaparecer aquel déficit que repetido todos los años ha hecho subir la deuda pública a una cantidad enorme. Si esta medida, después de haber oído muchas personas ilustradas y de discutida en el Consejo de Estado, ocasionó algún aumento en las cuotas o encabezamientos de los pueblos no era ciertamente comparable este mal con el bien que debía resultar de poner en contribuciones una infinidad de bienes y de personas que gozaban de una exención de privilegios odiosos, opuestos siempre a los principios de la justicia distributiva»¹.

I justifica les imperfeccions que va tenir la contribució general, que no havia acontentat ni a absolutistes ni a liberals.

«Bien prevenido S.M. que la falta de noticias exactas de la verdadera y eficaz riqueza de la nación ocasionaría algunas equivocaciones y agravios en los primeros repartimientos de nuestra contribución; más este inconveniente merecía menos consideración á lo que debía darse á los males que llevaba consigo el sistema anterior (...) Entre tanto S.M. no ha separado un momento su vista de la situación de los pueblos: ha oído con estremecimiento los clamores de muchos que se quejan, no de la dureza e índole de la contribución general, sino de las equivocaciones y desigualdad que se han visto en su repartimiento, y con los apremios extraordinarios con que se les ha molestado, al mismo tiempo que se les estrechaba por otros ramos (...).»

De moment s'acceptava la contribució general que havia entrat en vigor durant el règim absolut, tal com la Diputació Provincial ho comunicava a l'Ajuntament:

«Que ha de subsistir, hasta las determinaciones de las Cortes, todo según lo prevenido por S.M. a la Junta Provincial»,

Junta que continuarà, de moment, amb els individus que la componien l'any 1814 per solucionar els afers més greus i urgents.

1. A.M.T., Ll. A., 1820, V. I, Doc. 42.

I els diu que si, malgrat la desgràcia del 1814, va continuar treballant sobre alguns aspectes constitucionals:

«¡Con cuánta mayor satisfacción en las acutales circunstancias, reanimada la Nación con la presencia del generoso Monarca, y libre de huestes enemigas, procurará corresponder a la confianza del gobierno, y de la provincia! Descansad ya, catalanes, en las autoridades constitucionales que están al frente de la provincia, teneis en la Diputación Provincial una garantía de vuestra felicidad.»

i continua explicant que els delegats seran elegits pel poble:

«serán los que repartirán con las posibilidades de justicia y exactitud las contribuciones; ellos velarán la recta inversión de los propios y arbitrios, ellos trazarán los planes y mejoras que harán prosperar la agricultura y comercio»².

Representant de la província de Tarragona n'era Benito de Rubinat.

Per tant, la qüestió econòmica havia de dependre de la Diputació Provincial resident a Barcelona, fins a la divisió de les quatre províncies.

A la legislatura del 1821, les Corts començaren a donar decrets sobre les noves formes de contribució directa. I el dia 4 de juliol n'establien una de 150 milions de rals de velló sobre les rendes que produeixen o han de produir els predis rústics, i de 30 milions els urbans³.

La quota que, al segon terç de l'any 1820, va correspondre al Principat, segons el Decret del 30 de maig del 1817, va ser de 21.847.014 rals de velló, que equivalien a 20.481.576 rals ardots. Tarragona ciutat n'estava exclosa⁴. Els pobles s'oposaren al pagament de la contribució general, i el Ministeri d'Hisenda va fer el possible per donar-los facilitats, com per exemple en un decret de les Corts de 13 d'agost, que diu:

«a los pueblos que en 30 de setiembre hayan satisfecho la contribución directa en dos terceras partes del tercio que vencerá a fin de este mes de agosto se les exime del pago de la tercera parte restante (...)»⁵.

2. Ibidem, Doc. 178.

3. Ibidem, 1821, T. II, Doc. 506 i 570.

4. Ibidem, 1820, Vol. III, Doc. 671.

5. Ibidem, 1823, V. III, Doc. 492.

Però els pobles es resistiren a pagar, i el Ministeri d'Hisenda es veié obligat a constrenyir els morosos.

Donarem unes xifres, indicatives, de les despeses d'un any del Trienni:

Pressupost per a l'any 1821 dels set ministeris i la Casa Reial:

702.800.304 rals velló i 33 m.

Contribució directa: 217.000.000

Contribució indirecta: 204.500.000

Rendes del Ministeri d'Hisenda: 108.849.271 rs. velló

Total: 530.349.271

Dèficit: 172.408.033 rs. v. i 33 morabatins ⁶

que s'havien de cobrir amb els 200 milions de l'emprestit que proposava el govern i que les Corts aprovaren.

Passarem, ara, a examinar els problemes particular de Tarragona considerant l'exoneració que tenia del pagament de contribucions reials durant el termini de 10 anys.

1. DRET DE REGISTRE

El dia 8 de gener del 1821 es comunicava al municipi que Tarragona no estava exempta del dret de registre⁷, perquè «esta contribución depende de actos voluntarios y es odioso cualquier privilegio»⁸.

Immediatament es posa en consideració i s'acorda que el síndic Casas enviï a l'intendent una sol·licitud d'alliberament d'aquest dret. Vegem l'exposició:

«ha sido muy sensible y en extremo doloroso la negación de la consabida solicitud que V.M. con R.D. de 24 de diciembre último hubo a bien comunicarla (...) Según el contexto de la predicha Real solución (que veneramos) parece se apoye para no acceder a aquella pretendida exención por depender de actos voluntarios, pero sobre el particular debe la Ciudad de Tarragona manifestar con la más extensa sumisión y confianza que la mayor parte de tales actos no precisamente son, ni deben reputarse de la clase de voluntarios, sino forzosos e indispensables como si se debe guardarse la deuda de los que su urgencia les es pre-

6. Ibidem, 1820, V. III, Doc. 719.

7. Ibidem, 1821, V. II, Doc. 608.

8. Ibidem, 1822, V. I, fol. 19.

ciso verificar, los testamentos de que quedan y se ven obligados otorgar los padres de familia para el arreglo de sus intereses y bienestar de sus hijos. Los litigios a cuyo seguimiento son tenidos algunos para la defensa de los derechos que a veces injustamente les reclaman varios codiciosos y enemigos de la tranquilidad pública (...)»⁹.

Un text que pot servir-nos per a analitzar la ideologia dels individus tarragonins que formaven part de l'Ajuntament l'any 1821. Uns liberals als quals preocupava una reforma de les institucions de l'antic règim on poder desenvolupar-se, gran defensors de la propietat privada a causa dels seus interessos, i membres d'una burgesia que aconseguí més tard el domini polític de la nació. La veiem defensant la igualtat impositiva, sobretot quan es tracta que les classes socials que n'eren excloses tributessin, però que quan ella ha de tributar per signes externs de la seva riquesa reacciona i diu que és una «injustícia que clama al cel».

El dret de registre no fou acceptat, i les Corts en van decretar l'anul·lació i encarregaren al govern que el reemplaqués per altres valors¹⁰.

S'acceptà la liquidació de la gran propietat, però no la de la petita, que era en realitat la de la burgesia, almenys a Tarragona, i sobretot tenint en compte que hi havien uns comerciants que començaven a incrementar llurs capitals. Qui més qui menys, tenia alguna propietat, fins hi tot els emplots i gent d'ofici; era, doncs, un impost que havia ocasionat el descontentament a tothom. Així ho creien els comerciants tarragonins. Volien assegurar la propietat que havien adquirit per a llurs successors. Veien que si l'estat intervenia i si havien de pagar impostos, aquesta minvaria. Liberals que estaven molt lluny d'entendre que tot poder acumulatiu és contrari al bé de la comunitat.

Defensen la propietat com a patrimoni familiar, que, per tant, afecta l'essència mateixa de la família, que es la base sòlida de la societat:

«los hombres miran la adquisición de los bienes paternos o abo-
lengos como un derecho que les da la naturaleza, y de lo que no
puede privarlos la potestad paterna o legal. Así que exigir una
contribución por ella, siempre será repugnante y siempre se mi-
rará como una transgresión de los designios de las leyes de la

9. Ibidem, 1822, V. III, Doc. 25.

10. Ibidem, 1822, V. III, Doc. 452.

naturaleza (...) Es interés de la Nación el que se fomenten los patrimonios, único manantial seguro de la población á par de esta causa de la utilidad pública hay la obligación de considerar a los padres el derecho que creen tener adquirido los hijos para que se les proporcionen los medios para subsistir con la nueva familia que van a formar se encontrará una doble razón para no sujetar al derecho proporcional en aquellos casos (...) siempre sería un germen fecundo de ilegítimos, pues no se formalizarían los contratos en escrituras públicas (...)»¹¹.

Condenable és per aquests burgesos catalans tot poder que vulgui registrar els seus béns, ningú no té el dret de fiscalitzar els drets naturals de la propietat:

«El impuesto por razón de los sucesiones ataca lo más sagrado que tiene el hombre que es el secreto de sus posibilidades»¹².

Es creu que els béns dels homes no són declarables, i que els tributs sols han d'afectar els beneficis realitzats.

És una burgesia que comporta una perfecta contradicció. Com a homes estan entrant en un món del negoci, no volen que els béns siguin declarats per por que se'ls controli el capital. Però alhora demanen una contribució justa i equitativa.

Diuen que els pagesos han adquirit les seves terres mitjançant contractes enfitèutics «tan comunes en nuestra provincia, han hecho fructíferas las tierras peñascosas, cedidas por sus dueños con cánon o censo anual»¹³. Amb el seu treball han aconseguit que els articles es poguessin vendre més barats. En fi, segons els regidors no s'havien de cobrar impostos, perquè solament servien per a l'endarreriment de l'economia¹⁴. Aquest sentiment era general arreu de Catalunya. A Tarragona anava sorgint una burgesia que amb el comerç conqueria una situació que no volia perdre i que sobretot no volia cap control, per poder intervenir on millor li semblés. La prova és que als Protocols Notarials d'aquests tres anys no es troba un sol estament que concreti les deixes. El mateix passa amb els contractes matrimonials i amb la formació de companyies, de les quals no n'hi ha cap de registrada.

11. Ibidem, V. I, Doc. 129.

12. Ibidem, V. I, Doc. 129.

13. Ibidem, V. I, Doc. 129.

14. Ibidem, V. I, Doc. 129.

2. CONTRIBUTIÓ TERRITORIAL. RELACIÓ MUNICIPI-DIPUTACIÓ

L'Ajuntament, el dia 14 de gener del 1823, rebia un ofici del nou intendent de Tarragona, datat del 28 de desembre, on se li comunicava que la Diputació Provincial li havia assignat 226.602 rals 12 morabatins, com a contribució territorial, patents i consums. Immediatament decideixen oficiar a Madrid perquè s'exoneri tota contribució, i es dirigeixen a S.M. manifestant-li la disconformitat. Recorden primerament les pèrdues de la guerra del Francès, la R.O. de 16 de febrer del 1816, i que Tarragona va ser la primera a declarar la guerra als francesos i l'última a rendir-se. Que els sacrificis que varen fer per forticar-la i per auxiliar l'exèrcit varen suposar per als tarragonins que hi col·laboraren amb préstecs, donatius, subministres, serveis personals, etc., un gran esforç, del qual encara no s'han pogut recuperar. Ferran VII, l'any 1814, va passar per Tarragona i va veure com va quedar destruïda i se'n va compadir. Els documents comprovants van ser cremats (amb alguna excepció) i per tant no han pogut ser restituïts els préstecs; era molt difícil restituir els serveis prestats, ni indemnitzar les pèrdues ocasionades a persones, edificis i gènere. Tarragona va ser molt destrossada durant el setge. Va ser per tots aquests motius que es va demanar l'exhoneració temporal de contribució, l'indult dels endarreriments i també l'exacció perpètua del tribut personal. Les dues últimes gràcies varen ser denegades.

«y sin embargo se contentó Tarragona, pues en otras reales ordenes ó declaraciones de 24 de mayo de 1816, de 22 de agosto de 1817, y posteriores como la de 13 de octubre de 1819 recopilaba en la guía de hacienda de 1820, fué confirmada su exacción temporal de contribuciones.»

Va ser respectada pel ministeri d'hisenda i per l'antiga Diputació de Catalunya fins que es va rebre el citat ofici de la Diputació Provincial.

Es lamenta que la quantitat assignada és el doble de la que pagava la Ciutat l'any 1815 entre contribució territorial, la industrial i la personal. Envia còpies de les R.O. en què es concedia aquesta gràcia¹⁵ i fa les següents consideracions: a causa de la misèria en què es troba

15. Representación hecha a S.M. por el Ayuntamiento de la Ciudad de Tarragona en 30 de abril de 1816. Implorando de su Real Munificencia la exención de contribuciones extraordinarias y Real Gracia que las concede por el tiempo de diez años. Tarragona. Por Miguel Puigrubi Impresor, año 1816.

Tarragona no es pot pagar tal quantitat; el territori és petit i molts propietaris ja cotitzen en altres pobles. Com que és plaça forta i marítima, el recinte urbà ha quedat petit, s'ha procurat ampliar-lo unint les dues parts de la ciutat, però no s'ha aconseguit encara. La majoria del pocs habitants es dediquen a la marina i comerç, per tant ja contribueixen a les duanes i altres impostos indirectes. Els comerciants no poden fer grans negocis, perquè falten fàbriques de primera elaboració. El gran tràfec que es veu al port pertany a forasters, estrangers o veïns d'altres pobles, per l'aventatge que aquest ofereix.

I es pot considerar que Tarragona, encara que hagi estat exonerada durant aquests anys de les contribucions, ha col·laborat amb les càrregues públiques de bagatges, allotjaments, utensilis i altres, sense cap indemnització ni abonament. També ha pres part en els préstecs urgents que s'han fet malgrat que li hagin tret els arbitris, ha gastat quantitats considerables en l'obra de fortificació, obra que en realitat hauria de costejar l'estat.

Una altre qüestió a tenir en compte és que al tractat de París del 20 de juliol del 1814 els francesos es comprometien a indemnitzar els perjudicis ocasionats a Espanya. Així ho van fer, però el govern va destinar els impostos a l'expedició d'ultramar i altres causes. Per tant, el tarragonins, privats dels seus propis diners amb garantia de l'exoneració dels 10 anys, han contret deutes per reedificar les seves cases i no sabran com arranjar-ho.

«V.M. fue sabio, justo y benéfico concediendo a Tarragona la exoneración de contribuciones de que ha disfrutado siete años (...) los tarraconenses están dispuestos para verificarlo de nuevo aunque no hayan sido indemnizados ni recompensados sus anteriores sacrificios; pero ni la sabiduría, ni la moral pública aconsejarán que falte a una promesa ó por mejor decirlo á una obligación tan solemne, justa y equitativa, favorable y de buen ejemplo, en servicio de la nación como en este caso»

demana que en deslliurar-la del pagament de la quita que se li exigeix, aquesta no es carregi als pobles¹⁶.

Durant l'any 1823, fins a la caiguda del règim constitucional, s'exigeix a la ciutat, d'una forma continuada, col·laboració econòmica. El dia 1 de setembre l'intendent li carregà per contribució extraordinària

16. A.M.T., Ll. A., 1823, V. I, Doc. 37.

106.853 rals, encara que no li correspongués pel seu rivilegi. S'encarregà a Guillem Oliver i Salvà l'estudi del problema ¹⁷.

3. PROPIS I ARBITRIS

Analitzant un document sobre les càrregues que pagà el comú de Tarragona l'any 1820 trobem:

«Esta Ciudad corresponde al Arzobispado de la misma y tiene 1.602 vezinos de todas clases, y 8.009 personas de todas edades y estados.

Relación general en que se manifiestan las cargas que satisface anualmente este Común.

NO PAGA ESTA CIUDAD LA CONTRIBUCIÓN GENERAL DEL REYNO POR ESPECIALES REALES GRACIAS DE S.M.

por el 17 % de propios paga lo que corresponde según sus productos anuales que varian todos los años.

17. Ibidem, V. III, Doc. 680. La Diputació demana el que li deu l'Ajuntament dels anys 1818, 1819, 1820. Els necessita amb urgència i l'Ajuntament pot demanar-los prestats a quinze o vint ciutadans, per a reintegrar-los dins de 15 dies. Foren convocats per aquesta nit: Plácido de Montoliu, Fco. M.ª de Cadenas, Antonio de Marti, José Magarolas, José Simons, Josep Ixart, etc.

«Han ofrecido al Ayuntamiento como préstamo reintegrable:

Los Señores:

García Cirera i Compañía, comerciantes	200	Duros
José Yxart, comerciante	200	»
Antoni de Marti	200	»
Guillermo Oliver, comerciante	150	»
Fco. M. ^a Cadenas, noble	100	»
Ramon Foguet, noble.	100	»
Tomás Vives, cabildo	100	»
Fco. de Queralt, noble	100	»
Plácido de Montoliu, noble	100	»
José Antonio de Castellarnau, noble	100	»
Rafael Sabater, comerciante	80	»
José Vidal y Garriga.	80	»
Juan Masalles, comerciante	80	»
José Antonio de Bertrán si se le entrega la cédula del anticipo	75	»
José Martí, bajo la condición de Bertrán	25	»
José Costa, comerciante	50	»
Luis Xaxeran	30	»
Marti Botet	30	»
Pablo Tintoré, tenedor de paños	25	»
Maria Valls, Vda. de dorguero	50	»
Pedro Garriga	30	»
Una persona que no quiere que se diga su nombre	200	»

(A.M.T., Ll. A., 1823, V. I, f. 103).

por derechos llamados dominicales paga el común:

Al Monasterio de la Cartuxa de Scala Dei	12 quarteras de trigo
Por los dos molinos harineros el censo de	1 libra 10 sueldos
Idem por el molino de la huerta . .	12 sueldos
Idem por la amortización	3 l. 3 s.
Idem por el derecho de cortar carne.	12 l.
Al cabildo de los canónigos el cen- so de	13 l.
A la dignidad de Hospitalero	4 l. 10 s.
A la Mensa Arzobispal	80 l.
Al Beneficio de San Fructuoso	6 l.
A la comunidad de presbíteros	7 l.
A la dignidad de Tesorero	8 l. 8 s. 9 d.
Por la pensión a censales a varios debe satisfacer.	1.400 l.

Los antecedentes pagos se hacen en virtud de lo mandado por el Superior Consejo en el reglamento de dotación de 8 de junio de 1763.

Las sobre dichas cargas se satisfacen de los productos que producen los Propios y Arbitrios que tiene concedidos esta Ciudad en virtud de dicho reglamento de dotación que contiene:

- En el arriendo de los molinos harineros
- En la venta al por menor de los artículos de azeite y jabón
- En el de revenderias ó pescas saladas
- En el derecho llamado de quartera que es de un sueldo por quartera de los granos que se introducen en esta ciudad
- En el de entrada de vendimia del término
- En el arbitrio de 11 reales ardites que se paga por cada cabeza de buey que se mata para el abasto de la ciudad.

No puede señalarse la cantidad fija porque todos los años varían los precios de los arriendos»¹⁸.

Hem transcrit el text —no íntegrament—, perquè a partir d'aquestes dades ens siguiu més fàcil comprendre els problemes tarraconins.

Sabem que les despeses de la «correspondencia de oficio de los meses de junio, julio y agosto de 1820 y los gastos de Secretaría»

18. A.M.T., Ll. A., 1820, V. I, Doc. 225.

sumen 2.471 rals i 2 morabatins. Els dels mesos d'octubre i novembre del mateix any 2.057 rs. 9 m.: per tant, la quota és ja superior i les despeses del mes de setembre sumen 3.314 rals i 13 morabatins. Resulta un augment considerable, ja que per ordre del Cap Politic s'hi han afegit els diners que havia avançat sent alcalde Francesc Ignasi Pallejà, que en total sumaven 2.659 rs. de velló i 13 morabatins.

El municipi es veié amb grans dificultats per a poder cobrir aquestes despeses, que teòricament es repartirien entre els pobles, però no pas a la pràctica.

El mes de febrer del 1823 encara devien molts pobles el que els pertocava pagar de l'any 1820.

Van ser un anys difícils en els quals ni les despeses ocasionades dintre la mateixa província no es podien cobrir¹⁹.

L'import a pagar per les costes de Secretaria del tercer trimestre de l'any 1820 va ser de 324 lliures 13 sous, i a Tarragona, capital, van correspondre 13 lliures 9 sous 3 diners. A Reus li corresponien 32 lliures 11 sous i 8 morabatins, i a més la Contribució general de la qual estava exclosa Tarragona²⁰.

Les dificultats en què es trobà la capital per cobrar dels pobles és un reflex de les dificultats generals de l'estat.

El dia 22 de juliol del 1823 la Diputació Provincial de Tarragona comunicava:

«Para cubrir esta Diputación las inmensas obligaciones que ha contraído para la manutención de la milicia móvil se ha visto precisada á hacer extensiva la contribución a los pueblos de esta provincia hasta mayo último (...) esperando S.E. que se presentará V. inmediatamente no sólo a aportar la cantidad que le corresponde el mes de mayo, si aun aquellas que esté adeudando hasta primero del actual»²¹.

Durant aquest any 1823 veurem, diferents vegades, com la Diputació ha de demanar a la Ciutat i pobles de la província ajuda econòmica. El mateix 22 de juliol els escriu:

«Esta Diputación ve unida á la necesidad de grandes sacrificios para salvar a la Patria, la escasez de recursos en los más

19. Ibidem, 1820, V. III, Doc. 668, 669 i 708. 1821, V. I, Doc. 34. 1823, V. I, Doc. 168.

20. Ibidem, 1821, V. I, Doc. 270.

21. Ibidem, 1823, V. III, Doc. 572.

de los pueblos de esta provincia, pero obligada por Reales Ordenes y Decretos de Cortes á proporcionar a los generales cuantos auxilios solicitan para provisionar las plazas y socorrer los ejércitos, no ha podido desentenderse del pedido de la 2.ª división del primer ejército de operaciones D. José Manso, del trigo y cebada que ha considerado necesarias para llenar aquellos objetos.

En consecuencia ha procedido a la demanda entre los pueblos de la provincia (...)».

Correspongueren a Tarragona 497 quarteres i 11 quartons de blat i 165 quarteres i tres quarts d'ordi, les quals havia de dipositar l'Ajuntament al Palau Arquebisbal²².

La preocupació constant del municipi és que els arbitris no cobreixen totes les expenses i gaudir del privilegi d'exacció de contribució, ja que li resten possibilitats de posar-ne de nous; però passat l'any 1821 es veu en la urgent necessitat de solucionar el problema, encara que restarà igual fins a la fi del règim liberal.

El dia 17 de febrer del 1822 s'acorda repassar els comptes d'arbitris dels anys anteriors, 1820 i 1822, i fer una proposta raonable per al 1823²³.

I el 7 de juny del mateix any 1822, l'Ajuntament en ple, després de moltes discussions, decideix convocar deu individus de cada barri, amb els seus respectius alcaldes, per estudiar la forma de cobrir les despeses del municipi. S'intentarà conèixer el parer del poble per no actuar contra la seva voluntat²⁴. La reunió s'efectuà a l'església de Sant Llorenç i es traduí en una llarga discussió; idea dels concurrents era establir uns arbitris que no gravessin sobre el productes de primera necessitat, com és el menjar, però no trobant cap fórmula per passar de l'impost directe a l'indirecte, decideixen:

a) fer una subscripció voluntària d'un sou diari entre els ciutadans, que serviria per a pagar allò que l'Ajuntament deu a l'Escola de Dibuix;

b) cobrar a tot blat que entri per mar 1 sou per quartera durant 4 mesos;

c) 12 rals per càrrega de vi forsater que s'entrés;

d) 8 rals per càrrega de verema que vingués de fora terme;

22. Ibidem, Doc. 573.

23. Ibidem, Doc. 185.

24. Ibidem, 1822, V. I, fol. 146.

- e) 12 diners per càrrega al vi del terme entrat en mul;
- f) i 8 diners per càrrega al vi del terme entrat en burro ²⁵.

La comissió, que havia creat l'Ajuntament, d'hisenda demanà el 13 de setembre del 1822 que el municipi retornés els diners a l'escola de dibuix i que necessitava per a pagar els mestres ²⁶.

L'Ajuntament de Tarragona actuava de la manera que creia millor, però els ciutadans protestaven dient que no es controlaven bé els diners. Els regidors faran una crida al poble el dia 22 d'octubre, de la següent manera:

«En este feliz sistema constitucional que nos rige no basta que las autoridades obren bien, sino que deben hacer cuanto puedan para que sean públicos sus procedimientos. Si los fondos municipales de Tarragona lo permitiesen, todos los acuerdos y actos del Ayuntamiento se imprimirían y distribuirían como en algunos se ha hecho y se hará; mas entre tanto que se halla privado de esta satisfacción, ha acordado este cuerpo que en secretaría se faciliten á cuantos quieran las noticias, copias y certificaciones de todo lo que constare y fuere de dar; siendo unicamente á cargo de los que pidieren los gastos que causaren. Este Ayuntamiento se halla muy distante de presumir, que en los infinitos negocios que ha de desempeñar con insuficientes medios y recursos, logre el acuerdo que conviene y desea; pero sí confía poder acreditar la pureza de sus intenciones, no con palabras sino con obras. Varias increpaciones se han divulgado contra el Ayuntamiento por personas que á menos no han querido averiguar los hechos sobre que las han hecho, pues todos son falsos. Jamás contestará a tales personas este Ayuntamiento (...) pero sí (...) a los que digan cuanto crean conveniente, a fin de que el Ayuntamiento cumpla mejor sus obligaciones» ²⁷.

Pensant que per aconseguir la prosperitat dels pobles era necessària una bona administració dels propis i arbitris, es va proposar a les Corts la derogació del decret de 3 de juliol del 1813, pel qual un 10 % del producte de tots els propis es destinava al crèdit públic. Va ser aprovat i el dia 7 i 8 de desembre del 1820 s'acordaren unes clàusules

25. Ibidem, fol. 149 i sig.

26. Ibidem, V. II, Doc. 585.

27. Ibidem, V. III, Doc. 636.

que el 30 de gener del 1821 es comunicaren a l'Ajuntament de Tarragona. Eren les següents:

- a) Aquest 10 % es destinaria a obres públiques de les respectives províncies.
- b) De moment hi destinarien el 10 % de l'any anterior, i a més el que estiguesin devent.
- d) No s'excloïa que el govern aportes també una part per aquestes obres, ja que era en benefici de la Nació.

La Diputació reclama urgentment aquest 10 % per aplicar-lo a les obres. Però abans de fer-ho vol tenir la informació de l'estat dels establiments de beneficència i l'import d'aquest 10 %²⁸.

El dia 14 de juny la Diputació reclama:

- a) 12.115 rs. 21 d. a la ciutat, import del 10 % de l'any 1820, que encara no ha pagat la part que li correspon del prorrateig provincial.
- b) Pel sou que es paga al diputats a Corts, 2.032 rs. 16 d.
- c) 7 rals per cent de propis, i arbitris per altres despeses, 8.481 rs. 2 d.
- d) 40 i 1/4 per cada cent rals de propis, i arbitris pels catedràtics de Medicina Pràctica i altres, 2.032 rs. 22 d.²⁹

Contesta l'Ajuntament que no té cabdals per a pagar, que l'únic que pot fer és un repartiment proporcional. Però se li contesta:

«la débil razón en que quiere apoyarse el Ayuntamiento manifestando que no existen caudales en arcas y no ignora aquella corporación que el 17 por % y demás impuestos formados de propios y arbitrios es una carga de las más priverligiadas que tiene contra el común y que debe retenerse sin invertirla en otros objetos en manera alguna, en este concepto soy del dictamen se sirva V.E. reiterar sus órdenes al Delegado de Tarragona a fin de que que se presente nuevamente el Ayuntamiento recurrente, para que desde luego satisfaga la citada partida que le corresponde sirviéndose V.S. prevenir a dicha corporación que realice el pago ya de productos corrientes, o bien haciendo que los arrendatarios adelanten la partida si quieren voluntariamente (...) que no ha lugar al reparto vecinal que se solicita que esta circunstancia gravitaría sobre los vecinos de la ciudad, no son los que deben satisfacer los fondos de los propios (...)»³⁰.

28. Ibidem, 1821, V. I, Doc. 77.

29. Ibidem, Doc. 322.

30. Ibidem, V. II, Doc. 430 i 520.

La Diputació demanava, el dia 29 de març del 1822 l'import de l'any 1819 de 22.717 rs. i 6 d.³¹.

I el 28 de febrer del 1823, 21,17 % del anys:

— 1818	22.628	21 rals arditos
— 1819	22.717	8 »
— 1820	22.976	8 rs.

i comunicava a l'Ajuntament que si no feia efectius aquests diners adoptaria mitjans desagradables. Que si el municipi, de moment, no tenia diners els demanés prestats a 15 o 20 persones, però que els hi havia de tornar al cap de 15 dies³².

La comissió nomenada per estudiar l'afer proposà a l'Alcalde:

«Este hecho y otros antecedentes confirman que la Diputación provincial quiere mortificar y deprimir y aburrir al Ayuntamiento de Tarragona. Poco importaría este empeño si el mal resultado que produce obrase sólo contra el servicio público, siendo evidente que un Ayuntamiento contraído y ultrajado no puede ser útil. El remedio es muy fácil, sólo depende de V.S. Consiste en que se sirva admitir la dimisión de todos los individuos de este Ayuntamiento».

Però després de molta discussió, pel bé de Tarragona, s'acordava:

- a) pagar la dita quantitat,
- b) demanar-la prestada,
- c) no fer un repartiment veïnal, perquè seria motiu de crear descontentament. I s'exposà com es podria retornar el préstac³³.

4. PROBLEMÀTICA DE LA COBRANÇA DELS DRETS DE LA VEREMA

Un dels problemes concrets en l'intent de canvi de contribucions que es presentaren a Tarragona va ser el del Dret de l'entrada del vi.

En el ple municipal del 8 de maig del 1820 es resol que es podarà un recurs contra els que no el paguin³⁴. El dia 12 s'informa a l'Ajuntament que els taverners es neguen a pagar-lo³⁵.

Les Corts continuen decretant normes per tal de regular els impostos que faran canviar la marxa normal de Tarragona.

31. Ibidem, 1822, V. I, Doc. 176.

32. Ibidem, 1823, Vol. I, Doc. 215.

33. Ibidem, V. II i III, Doc. 476, 491, 548, 567, 631.

34. Ibidem, 1825, V. I, fol. 84.

35. A.M.T., Ll. A., 1820, V. I, fol. 87.

S'encarrega a les Diputacions la cura de les contribucions i els cadastres «para mejor reparto de las riquezas», ja que queden anul·lades les juntes de Partit i Província³⁶.

Queden abolits els drets municipals³⁷ i han d'estudiar els que cal imposar per sustiuir-los. S'anomena una comissió³⁸ perquè convoqui els veïns de Tarragona i el clericat per proposar nous arbitris. Resolen que, de moment, tots han de pagar el dret de l'entrada del vi³⁹, acord que plantejarà una sèrie de problemes, principalment entre els últims, que fins ara havien gaudit d'una sèrie de privilegis. En el mateix dia es resol que s'informi als vicaris generals perquè passin un ofici a tots els de l'Estat Eclesiàstic, que també són inclosos entre els qui han de contribuir.

Els vicaris generals contesten que tenien entès que segons els articles 8 i 339 de la Constitució no s'havia de cobrar el dret de l'entrada del vi, i que per tant ells tampoc no l'havien de pagar; i que si els impostos continuaven com fins abans, també n'estaven lliures en raó del privilegi que fruïen⁴⁰.

El dia 4 d'agost s'anomena una Comissió de Regidors perquè cobrin l'entrada del vi als veïns del port, on viuen molts matriculats, que fins al moment n'estaven exclosos⁴¹.

Pel setembre, època de la verema, s'accentuaren els problemes de l'Ajuntament. Es llegeix en el **Llibre Municipal**:

«En atención que la Superioridad no fins ara innovat cosa alguna en ordre de la exacció de Arbitris Municipals, ants te manat que sequesca com fins ara; en sa consecuencia per acord del molt ilustre Ajuntament se prevé y mana que ningún puga vermar per fer vi en esta ciutat fins lo dia que dit Ilustre Ajuntament senyalarà, baix la pena de 3 lliures y el vi comisionat»^{42 a}.

Josep de Castellans, president de la Diputació, envià una circular a l'Ajuntament comunicant-li noves disposicions:

«que por todo el mes de junio inmediato propusiesen, los ayuntamientos a la Diputación los medios con que sufragar los im-

36. Ibidem, Doc. 137.

37. Ibidem, Doc. 209.

38. Ibidem, fol. 122. Feliu, Salvany i Bertran.

39. Ibidem, V. II, fol. 129.

40. Ibidem, Doc. 330.

41. Ibidem, fol. 157.

42 a. Ibidem, Doc. 471.

puestos que se cobran por el efecto del consumo, o que gravitan sobre el comercio interior (...) y que pesa principalmente sobre los vecinos de otros pueblos (...), atendiendo a la suma importancia de que no se dilate la abolición de tales derechos (...) los Ayuntamientos que no hayan remitido por todo el 13 de setiembre (...) procederá esta Diputación a decretar la absoluta abolición de los citados arbitrios, y los perjuicios que es originen a los comunes recaerá sobre los bienes propios de los concejales de los Ayuntamientos morosos sin atenderse a contemplación ni excusa alguna (...). Asimismo se recuerda (...) en que clasificada la rendición de cuentas de los Ayuntamientos se encarga la remisión de propios y arbitrios (...)»^{42 b}.

L'Ajuntament assabentat de l'abolició dels Drets Municipals sobre comerç interior, dret de quartera i venda al detall d'oli i sabó, proposa que el dèficit que es produirà es cobreixi amb la venda a la menuda de l'aiguarent i la mesura de l'oli, la revenda de pesca salada i que continuï el dret de l'entrada de vi i verema^{42 c}.

Estudiant el dèficit que pot ocasionar aquest canvi, escriu:

«Aquí son Exo. Sro., los embarazos de este cuerpo que se halla poseído de los mejores deseos para el bien de sus comitentes, pero siempre bajo el mismo norte del sistema constitucional, que abrigando sabias y verdaderas ideas de libertad repugna en su consecuencia a toda traba e imposiciones indirectas. Bajo estos principios y de rigurosa equidad, deberá el Ayuntamiento proponer que cesase todo arbitrio e impuesto que fuera y que por atenciones y gastos necesarios a la ciudad estableciese una contribución directa o sea un impuesto vecinal con toda la aproximación posible a las facultades de cada vecino, ya que no es factible una rigurosa equidad en repartos de esta naturaleza. Así lo entiende este cuerpo, que al mismo tiempo se ve con el sentimiento de las muchas dificultades que presenta este plan bajando a la execución. (...) Acostumbrados los hombres a ciertos temas de alguna antigüedad, por más que adolezcan de vicios, se les figura más llevadera la contribución indirecta sobre antiguos sistemas que otra, aunque sea más justa y por la que directamente debe exigírsele cierta cantidad de dinero. Estos son los

42 b. Ibidem, Doc. 472.

42 c. Ibidem, V. III, Doc. 503.

motivos que precisa a este Ayuntamiento a no regirse bajo aquellas ideas para proponer los medios con que cubrir las atenciones de esta ciudad, (...) Se propone lo que sigue:»

— l'abolició d'un sou per quartera i l'abolició dels arrendaments de sabó i oli,

— que l'entrada del vi foraster sigui reduït a 8 rals (se'n pagaven deu),

— per suplir el dèficit amb tot això de 4.876 rs. 45 d. 4d. es fa una altra proposta:

- a) deixar l'arrendament de l'oli,
- b) fer pagar a cada taula on es vengui carn 30 rs.,
- c) 20 rs. la botiga que vengui aiguardent al detall,
- d) 12 rs. per quartera que es guardi emmagatzemada a l'almodí.

Demanen que els impostos de la carn no es toquin, perquè ho paguen els veïns que frueixen «de alguna comodidad» i a més són per a les escoles de dibuix i nàutica. Que segons l'article 311 de la Constitució, correspon a l'Ajuntament tot allò referent a Instrucció Pública. Així estaria solucionat, i a més n'hi hauria prou per a entendre també el primer ensenyament⁴³.

Es presenten els comptes d'aquestes propostes⁴⁴. El 20 de setembre es dóna ordre que s'arrendi el dret de vi⁴⁵, i l'Ajuntament demana al governador alguns soldats perquè ajudin a l'arrendatari del vi. Tot sembla solucionat, fins que es rep un comunicat de la Diputació, que es tractarà en el ple municipal del dia 26, en el qual ordena que es suspengui l'exacció del dret de la verema que entra per les portes de la ciutat, en virtut d'una instància presentada per Pau Altés⁴⁶ com a apoderat del gremi dels pagesos. Es prendrà nota de les persones que entren la verema i el nombre de càrregues, perquè quedin controlades pel que pugui convenir.

L'Ajuntament, conseqüent, ordena pel seu compte que tampoc es cobri l'entrada del vi foraster i que també es prengui nota del propietari que l'entra i del nombre de les càrregues. Si és persona coneguda necessitarà un fiador⁴⁷.

43. Ibidem, Doc. 504, 505 i 506.

44. Ibidem, V. III, fol. 225.

45. Ibidem, V. III, Doc. 527.

46. Ibidem, Doc. 528.

47. Ibidem, Doc. 542.

La instància, presentada per Pau Altés, i la seva argumentació és, més o menys, aquesta ⁴⁸:

a) Tarragona va ser la primer ciutat de la província que es va dirigir a favor de la Constitució; per tant, vol gaudir dels beneficis que dispensa a tots els espanyols: com l'abolició de les privatives i dels drets municipals.

b) Tarragona antigament tenia les «privatives» de vendre el vi que es collia al seu terme; i no es podia vendre el vi foraster fins a consumir la collita pròpia.

c) Tarragona fruïa d'un dret municipal de 3 sous catalans per càrrega de verema del que es collia al seu terme, i es pagaven en entrar per les portes de la ciutat. Les noves lleis aboleixen els drets privatius; per tant, queden anul·lats els del vi; com a conseqüència, també la cobrança dels tres sous per part del municipi.

d) L'exemple d'altres ciutats com Tortosa, on ha quedat abolit el dret de la verema i del vi.

e) Que si els 3 sous per càrrega s'utilitzen per al bé comú, no és just que solament els paguin els pagesos, sinó que s'han de repartir entre els veïns, com mana la Constitució.

f) Servirà sobretot perquè la pagesia tingui bona opinió de la Constitució.

g) Intenta convèncer els regidors, dient que la gent culta entén les lleis constitucionals, mentre que els ignorants il·letrats, l'única manera que tenen de conèixer-la és fruïnt-ne els beneficis.

h) Si se'n beneficien els veïns que tenen la vinya al terme de la ciutat, també és just que en gaudeixin els d'altres termes.

i) De l'abolició en sortiran beneficiats els pagesos, i el municipi no n'ha de sortir perjudicat. De totes maneres el valor d'aquest impost és molt petit, no arribava a 700 lliures anuals; com que no és gran cosa, creu que es podrà suplir, ara que s'han disminuït les despeses públiques amb l'estalvi dels salaris, que abans cobraven els individus de l'Ajuntament, l'import dels quals resultava més crescut que el dret de la verema.

j) Suplica, per tant, que aboleixin els tres sous per càrrega de verema que s'introdueixi a Tarragona pels seus veïns.

La verema començava a Tarragona el dia 25 de l'actual, per tant convé decretar l'exacció amb urgència. Que de moment no es cobri

48. Ibidem, Doc. 542.

l'impost, però, pel que pugui passar, que s'anotin les càrregues de vi que passin per les portes de la ciutat, i el nom de llurs propietaris.

Seguidament sorgeixen nous problemes, que es reflecteixen en un escrit que l'Ajuntament dirigeix al President de la Diputació⁴⁹. Els regidors no comparteixen la idea de treure els drets de l'entrada del vi, i expressen les següents idees:

a) L'Ajuntament ha rebut un ofici del Governador acompanyat de l'exposició de Pau Altés, en la qual es comunicava que no es cobrés el dret del vi. L'Ajuntament ja ho havia arrendat al pagès Antoni González, que havia estat el major postor: 1.410 lliures líquides; perquè és fals que l'eny produïa solament 39 càrregues, comunament 700 ts., la realitat és que no baixa de 1.200, i l'arrendatari n'hauria ofert fins a 2.000 si no s'haguessin fet comentaris (segons l'Ajuntament, Altés s'equivoca amb els números).

b) Les persones que han d'anotar les càrregues, empleats municipals, exposen que per una sola porta han entrat aquests últims dies 1.193 càrregues sense anotar cap nom o bé amb noms falsos.

c) Alguns veïns del Port van sol·licitar que l'entrada del vi foraster fos lliure, l'Ajuntament ho concedí, tenint en compte que s'havia abolit l'impost sobre el de Tarragona.

d) A partir del 1818 i 1819 ja no existia la «privativa» ni el «dret», i no s'hi oposaven, perquè el vi foraster a més de no ser del gust dels tarragonins es pagava molt car.

e) No és cert el que Altés diu que solament gravités sobre els pagesos, perquè ara que s'ha tret el dret del vi és més barat, per tant requeia sobre els consumidors.

f) La Diputació els va dir que aquest impost substituït per repartiment veïnal de 8 rals per càrrega no s'ha fet.

g) Per tant, l'Ajustament es queda sense diners, i hauria de fer un repartiment veïnal. I finalment, si no es resol, les 1.410 lliures líquides les hauran de pagar els que van presentar el recurs.

h) L'Ajuntament no accepta el recurs, i el retorna a la Diputació perquè l'estudiï de nou.

La realitat és que l'Ajuntament no va saber solucionar el pas d'unes contribucions indirectes a unes de directes. Pau Altés li havia presentat la forma d'una nova economia.

El 17 d'octubre, el regidor Mairés informa sobre els comptes presentats per l'arrendatari Antoni González. L'opinió del consell és que

49. Ibidem, fol. 209.

el responsable que les coses no hagin anat bé és l'informe d'Altés. L'exposició de Mairè és la següent:

«Las cárregas de vendimia que ha entrado sin pagar y que la mayor parte de sus dueños se ignora son de 13.638 libras; que lo que cobró los primeros días antes de comunicarse la orden de suspensión del pago del derecho asciende a 120 libras 2 sueldos y 2 dineros y el importe de los gastos ocasionados, los jornales que se han satisfecho a los que han estado destinados a las puertas para anotar las cargas de vendimia que entran, es de 79 libras 13 sueldos 2 dineros; y se ha resuelto por el corredor que se pase la orden a Pablo Altés, Esteban Rovira, Luis Cusido para que a tenor de lo que ofrecieron en el recurso a la autoridad paguen por todo el día de mañana en poder de mi el Secretario, dicha cantidad de 79 libras 13 sueldos 2 dineros, para satisfacer los gastos referidos, manifestándoles los recibos si quieren verlos»⁵⁰.

El temps passava i com que no quedava clar el problema dels impostos, Josep de Castellar, com a President de la Diputació, envià una circular als Ajuntaments explicant com cal resoldre-ho fins que no dicideixin una altra cosa les Corts:

- Sobre els impostos de vi, vinagre, aiguardent, oli, carn.
- Sobre propis i arbitris.
- Comerç interior⁵¹.

La Circular que es llegeix a Tarragona en el ple municipal del 7 de novembre respòn a les consultes que els ajuntaments han fet a la Diputació referent a:

a) Si han de convocar els veïns per a la resolució de: arrendar o bé deixar lliure la venda dels cinc productes, vi, vinagre, aiguardent, oli i carn.

b) Si han de fer com fins ara en allò relatiu als arrendaments pertanyents a propis o arbitris dels pobles.

c) Els ajuntaments dels pobles i gent particular pregunta, també, sobre els drets municipals que graviten sobre el comerç interior i que van quedar abolits pel Decret de 13 de setembre del 1813.

La Diputació Provincial es fa càrrec dels problemes dels ajuntaments, sobretot per la dificultat i diversitat que ofereixen cada un

50. Ibidem, Doc. 628.

51. Ibidem, fol. 234.

d'ells, ja que uns pobles han arrendat tot allò arrendable dels seus propis i arbitris.

D'altres no han verificat encara l'arrendament, deixant passar l'època senyalada.

Altres han celebrat convocatòria prevista en la R.O. del 20 de desembre del 1818 i de 18 de juliol del 1819 referent als cinc productes, altres no ho han fet, i altres continuen amb els drets impositius que graviten sobre el comerç interior dels pobles, que no cal que paguin.

Per tant, s'ha pensat:

«proporcionar de pronto, en lo posible, a los pueblos en general y a sus vecinos en particular, los alivios que ofrece el sistema constitucional y entre tanto que las diputaciones representen al Gobierno sobre estos particulares, y que se formaliza el plan general de propios y arbitrios, no desmerezcan los fondos y puedan los ayuntamientos acudir a sus precisas y urgentes atenciones; ha acordado la Diputación Provincial por providencia interna que se guarde y cumpla lo que dispone en los artículos siguientes».

Sobres llocs públics:

a) Actuar tal com disposen les R.O. de 26 de desembre del 1818 i 18 de juliol del 1819 relatiu als cinc productes, fins que les Corts decretin altra cosa.

b) Els pobles que hagin celebrat convocatòria respectaran els acords.

c) Els que no hagin celebrat Junta la faran el diumenge següent d'haver rebut la circular i determinaran si els cinc productes seran privatius o de lliure venda.

d) En cas d'establir les privatives, s'informarà mitjançant pregons i edictes. I es farà subhasta i remat.

e) S'enviarà l'expedient a la Diputació abans del dia 15 de desembre, per la seva aprovació a fi que es pugui posar en vigor a primer de gener.

f) Si algun d'aquests articles estigués comprès en el ram de propis i arbitris o tingués sobre ell alguna càrrega legítima, s'observarà:

1. Que si els comissaris ja haguessin determinat les privatives i l'arrendament, es posarà a càrrec de l'arrendatari, que haurà de satisfer la quantitat per terceres parts.

2. Si haguessin determinat la lliure venda, els venedors ho haurien de pagar i a prorrata, perquè els ajuntaments tinguessin diners per acudir a les seves obligacions.

g) L'Ajuntament ha de fixar, tant per als que volen arrendar, com per als que prefereixen la lliure venda, l'import exacte de la dotació o càrrega legítima que tinguin els respectius articles.

Sobre propis i arbitris:

a) Els pobles que no hagin arrendat els productes de propis per a l'any pròxim ho han de fer dintre dels 15 dies immediats d'haver rebut la Circular, en pública subhasta i al major postor reservant els cinc articles.

b) S'exceptuaran els drets i impostos de fires i mercats, per ser de lliure venda. Si estan arrendats perden el valor de l'arrendament anterior.

c) De totes maneres (menys en els cinc productes), es pot deixar la lliure venda de propis i arbitris, sempre que estiguin en proporció al dret d'arrendament. La quantitat s'haurà de prefixar amb l'arrendatari.

d) Tots els arrendaments han de quedar supeditats a qualsevol disposició de les Corts i el Govern, però caldrà abonar a l'arrendatari el que sigui just perquè no sigui perjudicat.

Drets i impostos sobre comerç interior

a) A partir de primer de gener del 1821, es cobraran els drets i impostos que fins ara han percebut els ajuntaments com a pertanyents a propis i arbitris, sobre:

— el que entra i surt,

— el que es cobra o ven a fires i mercats,

— el que passa o transita pel poble o pel seu terme:

«respeto de ser estos unos gravámenes de que por lo común están expuestos los vecinos de los pueblos donde se cobraban, y cuyo beneficio se aplican, y que por gravitar sobre el comercio interior debe cesar (...) No se comprenden en estas disposiciones los derechos de puertos y barcas, puramente tales por deber continuar como hasta aquí».

b) Com està previst en les circulars enviades a l'Ajuntament els dies 16 de maig i 14 d'agost d'aquest any, les propostes per a cobrir el dèficit del arbitris que se'ls han tret s'han de cursar ràpidament a la Diputació perquè aquesta pugui fer-ho arribar a les Corts.

c) Al cap de tretze dies d'haver rebut aquesta circular, proposaran els ajuntaments que «tienen pesos y medidas» públiques si és necessari que continuïn per assegurar-se la legalitat de compra i venda, però, serà voluntari i solament caldrà pagar la conservació del estris i el treball dels pesadors i mesuradors.

d) Quedi entès que els únics drets i imposicions sobre el comerç interior que han de cessar són els que cobri l'Ajuntament com a arbitris del comú, no els corresponents a la Hisenda Pública.

L'Ajuntament constitucional continua creient que el dret de la verema s'havia de cobrar i que com a mínim el gremi de pagesos i els seus comissionats, responsables de tot l'enrenou, han de pagar el jornal de l'arrendatari del vi, perquè no surtin perjudicats. És rebaixarà⁵² a 4 pessetes (havia de cobrar un duro diari), però amb la condició que paguin totes les despeses. Ordena que donin les taxes de la verema de l'any entrant:

— En les partides del «Manso den Garriga den Jover y Bodallera»: 34 rals ardits la carga de 12 arroves.

— La partida de la Garriga, Sant Pere de Salsedes, «tierras cavadas y término de Mongons, 33 rals la carga.

— «La partida del Comellà del Moro de Rodolat y demás viás, bancales y Monjuelos: 32 reales la carga. Todo moneda catalana»⁵³.

La Diputació el 13 de desembre concreta més les qüestions de la verema, que és el que en aquells moments preocupa l'Ajuntament, perquè crea uns problemes que no sap resoldre sense apartar-se de la Constitució, i d'altra banda sap que necessita diners per a cobrir les despeses⁵⁴.

Diu que:

— Pau Altés, que és el qui tenia cura del dret del vi, ha de fer efectiu a l'Ajuntament el preu de l'arrendament; ell té dret de cobrar-lo als que l'introduïrien sense que se'ls prengüés nota.

— L'Ajuntament reuneixi els agricultors de la verema i s'elegeixin sis representants perquè estudiïn el preu per a l'any entrant; s'hauran de cobrir les despeses o altrament l'Ajuntament es veurà obligat a fer un repartiment veïnal.

— Quedi clar que el Gremi dels pagesos no existeix. Sols poden actuar com a delegats de l'Ajuntament, ja que aquest és l'organisme

52. Ibidem, fol. 239.

53. Ibidem, Doc. 730.

54. Ibidem, fol. 265.

que representa el poble, per haver estat elegit per ell lliurement. Per tant, diu que no sap perquè es parla tant d'aquest gremi.

S'estava intentant l'aplicació pràctica de les idees liberals de les Corts. Les sis persones elegides seran: Antoni Monravà, Josep Martí, Ignasi Pando, Ventura Vila, Esteve Rovira i Miquel Gabriel ⁵⁵.

Pau Altés no comprèn la posició envers ell. Elegit per a Síndic, no va ser acceptat, perquè se'l considerava deutor del comú, cosa que Altés no admet ⁵⁶, ja que troba el seu raonament conforme al nou sistema que els governa, tampoc que no sigui acceptat com a Síndic quan ha estat elegit.

Es rep una circular informativa per a aclarir els dubtes que hi ha sobre les eleccions, en particular el cas d'Altés ⁵⁷.

Són considerats deutors del comú els qui tenen un debit en els propis i arbitris o qualsevol rama del poble, com també en les rendes de la hisenda nacional i crèdit públic. I aquests perden el dret de ciutadà i no tenen vot ni veu. Per tant, queda anul·lada l'elecció de Pau Altés com a Síndic de l'Ajuntament, per ser-li deutor.

Els electors, que han de reemplaçar els regidors cessants, fan un requeriment a l'Ajuntament perquè Altés no sigui suspès de les funcions de Síndic. Aleguen que ell no es arrendatari del vi, i per tant no deu l'arrendament. L'Ajuntament s'acull a una ordre que no té res a veure amb Altés, els veritables deutors són els que varen entrar la verema. La forma de tractar-lo seria lícita si es fes igual a tots els hisendats de la ciutat; si tots van entrar la verema, el deute recau sobre tots i no solament sobre Altés, que tan sols és responsable com a gestor de l'afer. En no acceptar-lo com a Síndic demostren estar en contra de les noves lleis, en oposar-se a la voluntat del poble que el va elegir per gran majoria.

El problema no quedà resolt fins a l'abril de l'any 1821 en què la Diputació havia comunicat a l'alcalde, Francesc Casas de Gallí, que no es podia considerar Pau Altés deutor del Comú, i que per tant l'elecció com a Síndic era vàlida, ja que no havia quedat suspès dels drets de ciutadà ⁵⁸.

A primers de l'any 1821 la comissió dels colliters començà a demanar tots els antecedents de l'entrada del vi per examinar-los, ja que

55. *Ibidem*, Doc. 750.

56. *Ibidem*, Doc. 759 i 760.

57. *Ibidem*, Doc. 765.

58. *Ibidem*, 1821, V. I, Doc. 247.

res no havia quedat clar ⁵⁹. El dia 19 de gener es rebia la R.O. del 14 de desembre del 1820, en què es comunicava que l'arrendament dels llocs públics per la venda dels cinc productes era una part integrant de la contribució dels 250 milions assignats anteriorment als pobles, concedit com a auxili; com que les Corts han aprovat el pla que ha de regir l'any econòmic, reduint a la meitat la Contribució directa, es suprimeixen tots els arrendaments concertats per a l'any 1821. Que per resoldre les reclamacions dels agreujats es discuteixi davant els alcaldes constitucionals, i si fos necessari s'acudeixi als jutges de primera instància ⁶⁰. El dia 26, es rebé una circular de la Diputació aclarint dubtes, ja que per molts s'havia interpretat malament. El punt essencial de la R.O. remarca que queden completament suprimits els arrendaments de vi, vinagre, aiguardent i carn, el producte dels quals era destinat essencialment a la Contribució general. Ara bé, si algun d'aquets productes s'ha destinat d'acord amb el poble a alleugerir les despeses del Comú pot continuar com un arbitri, però no en el concepte de lloc públic. Per tant, el preu serà a convenir entre l'arrendatari i l'Ajuntament ⁶¹.

El que es veu és que pràcticament quedaven gairebé els mateixos impostos, però donant-los altres noms.

L'Ajuntament de Tarragona el dia 16 de febrer comunicava:

«Ab arreglo á lo declarat per Sa Excelencia la Diputació Provincial ab circular de 17 de janer últim, y á lo que prevé altre anterior de 27 de Octubre pasat, les quals están de manifest á les portes de les Casas Capitulars, ha acordat lo Molt Ilustre Ajuntament arrendar los articles de aiguardent, sabó, oli, y revendaria de pesca salada; Lo que se avisa al publich para sapia que desde lo primer de Mars proxim ningú sino lo arrendatari podrá vendre dits articles á menos que tinga permis del mateix Arrendatari convenintse amb ell en los termes que preveu las tabbas (...)» ⁶².

Les contradiccions varen ser constants durant aquests anys, no perquè es canviés d'idees, sinò perquè la manca de diners era important. Va ser impossible solucionar el problema de les finances, perquè si bé el plantejament corresponia a un país modern, la manca de diners i la paralització econòmica impedièn l'evolució necessària.

59. Ibidem, doc. 57.

60. Ibidem, Doc. 49.

61. Ibidem, Doc. 66.

62. Ibidem, Doc. 119.

El descontentament creat per la forma impositiva es notava en totes les esferes. Els comerciants, que eren els més liberals, protestaven també per les càrregues que se'ls posaven. El port de Tarragona exportava principalment vins i aiguardents, i gravar els embarcaments per un 2 % encaria el producte.

Els comerciants es reuniren i acordaren demanar a la Diputació que els alliberés d'aquesta càrrega⁶³, especialment que no se'ls demanés cap avenç⁶⁴.

Els regidors Yxart, Tintoré i Bertran s'encarreguen de cercar nous arbitris per alleugerir la situació, i fan la següent proposició:

- pagar 6 quarts per càrrega de verema del terme de la ciutat,
- 10 sous per càrrega de fora terme,
- dues pessetes per càrrega de vi foraster.

Remarquen que no es podia vendre vi de fora fins que s'hagués venut el de la Ciutat. I proposen uns impostos sobre la venda d'aiguardent i pesca salada⁶⁵.

El dia 2 de juliol la Diputació autoritzava a l'Ajuntament els arbitris sobre la venda al detall d'aiguardent i pesca salada i l'impost de 8 rals de vellor per cada càrrega de vi foraster que entrés a Tarragona, però amb la condició que hi hagués llibertat de venda i que qui l'acceptés s'havia de posar d'acord amb l'arrendador.

Per càrrega de vi que entrés a la ciutat o port s'autoritzava 6 rals (en lloc dels 8 sollicitats). I per càrrega de vi que s'introduís del terme o bé de fora 2 rals (en lloc de 5 i 10 morabatins)⁶⁶.

«El Señor Grases, en vista del fraude que se observa en el pago del derecho del impuesto del vino forastero en el Puerto con el titulo de embarque, pues que sólo resulta gastado en los barrios de intra muros 250 cargas, a pesar de que también se consume vino del país, propone de que se tome una medida de que pague toda carga de vino que entre, aunque sea a título de embarcado, será reintegrado el valor de dicho derecho; Alemany, Martí, Vila, Torres y Casas han sido del mismo modo de pensar. Pero no los Señores Bertrán y Rabasa que piden que se tome la nota y se aforen las botas o pipas que entren, y que se aseguren mensualmente a la Aduana o a ellos acordes una relación del

63. Ibidem, Doc. 208.

64. Ibidem, Doc. 224.

65. Ibidem, 1822, V. I, Doc. 84.

66. Ibidem, 1822, V. II, Doc. 354.

vino embarcado; por lo que se ha acordado se haga como el Sr. Grases dice, y se publique un pregón».

La Comissió del Comerç es dirigeix a l'Ajuntament el dia 22 de juliol protestant que:

«con fecha de 18 de este mes se ven unos carteles por las esquinas de esta ciudad y su puerto, en que por disposición de V.S. se previene que todo los que quieren entrar vino forastero en esta ciudad y su puerto, aunque sea a título de embarque, deberan desde este día de hoy pagar el derecho de 8 reales de vellón carga al mismo tiempo de entrada, bajo el seguro que se devolverá el importe dicho derecho por las cargas que resulten de embarcar verificándose al momento mismo de su justificación».

La protesta es basa en el fet que l'impost és contrari a la Constitució. Diu que l'article 354

«establece que la circulación interior desde los frutos naturales hasta la Aduana deben ser libres (...). Ni aún en el tiempo del mayor despotismo se ha impedido el tránsito libre de los copiosos vinos que se embarcan en este puerto por más que estuvo en distintas épocas gravado su consumo y mucho más se impidiere la entrada libre de los muchísimos vinos que por especulación o mala calidad se destilan y convierten en aguardiente a las fábricas del mismo puerto».

Continua dient que si és cert el que es llegeix en el bàndol, els comerciants embarcaran en un altre port per lliurar-se d'aquest gravamen, ja que no es fiaven d'avançar uns diners, ben segur molt difícils de recuperar.

Si és per protegir l'agricultura, o sigui, el vi de Tarragona, que s'anotin les entrades i sortides i es controli si ha frau,

«suplica tenga a bien disponer que no se ponga enbrazo ni pecho alguno, aunque sea a título de devolución a la entrada, depósito o circulación del vino que se destina para embarcar o destilar en este puerto»⁶⁷.

La construcció de bótes i barrils que s'utilitzaven per al comerç de vins i aguardents era un problema per a Tarragona, ja que s'havien

67. A.M.T., Ll. A., 1822, V. II, Doc. 432.

trobat frau en les mesures. Existia el càrrec de «visores, fieles medidores», que eren els encarregats de vigilar que es complissin les mesures. Aquests havien de cobrar un ral de velló per cada bóta, i 1/2 ral per cada mitja bóta o barril. Els estris per a mesurar-los eren a càrrec dels mateixos mesuradors. La Junta del Comerç havia de bestreure els diners necessaris. Aquestes mesures es regulaven segons l'edicte de 20 de febrer del 1817, que per ordre de la Diputació es torna a posar en vigor. La Junta opina que és un contrasentit, perquè en cap altre port no s'havia de pagar el ral de velló, i això fomentaria el contraban ⁶⁸.

El problema es continuà debatent fins que l'Ajuntament va crear una comissió especial per tal d'estudiar la proposta dels boters que volien alhora el càrrec de mesuradors, perquè diuen que els que hi havia estafaven. A la comissió no li va semblar acceptable ni decent, encara que el que es demanava fos més barat, perquè els boters havien demostrat cometre frau en la construcció de bótes i pipes, perjudicant el comerç, ja que fins i tot alguns països estrangers ho havien notat. Per tant, continuen els antics mesuradors en els seus càrrecs. Si bé (a partir de l'acord) cobraran 6 quarts per bóta i un quart per barril. Es dona a conèixer al públic mitjançant un pregó ⁶⁹.

S'intentava alliberar les càrregues, donant més agilitat al comerç, però no s'aconseguí el que es pretenia.

5. PROTECCIONISME O LLIURECANVISME. DESCOBERTA D'UN MERCAT INTERIOR

«El començament del segle XIX fou un període de crisi per l'economia catalana, a causa, primers, dels estralls de la guerra napoleònica, que afectaren tots els aspectes de la vida del país, i més tard de la independència de les colònies americanes, que representava la pèrdua dels mercats exteriors que havien fet possible l'existència d'una gran indústria tèxtil a Catalunya» ⁷⁰.

I a Tarragona li havien proporcionat un mercat pels seus comerciants.

L'any 1820 els intercanvis comercials en el mercat espanyol eren d'un volum insignificant. Els cereals de l'interior no arribaven a la

68. Ibidem, Doc. 480.

69. Ibidem, 1823, V. I, Doc. 356.

70. FONTANA, *La Revolució de 1820 a Catalunya*, Barcelona, 1961, pàg. 26.

perifèria, ni els productes industrial d'aquest al centre de la Península. El blat es feia malbé a Castella, mentre els ports espanyols eren inundats de carregaments de grans de Rússia, Estats Units i Egipte. I els teixits catalans no s'exportaven a Amèrica. Per estimular l'intercanvi es va demanar el lliure comerç interior i l'aplicació d'uns aranzels duaners a fi de no tenir competència amb les mercaderies estrangeres.

A les Corts, els catalans reclamaven aranzels proteccionistes. El Govern Constitucional, que havia arribat al poder gràcies a la burgesia, atengué els interessos dels comerciants i industrials en la legislació duanera. Els debats a les Corts entre catalans proteccionistes i els lliurecanvistes gaditans van ser aferrissats. Aquests últims proposaren la llibertat de comerç als productes industrials, amb la idea de convertir el país en agrícola exportador de vins, olis i cereals^{70 bis}.

Els catalans defensaren llurs interessos, amb un coneixement realista de l'economia. Veien la conveniència d'atorgar preferència al comerç interior sobre l'exterior, propugnant la necessitat de protegir la indústria.

Denuncien el monopoli concedit a Cadis. I presenten un programa de política econòmica espanyola, que corresponia a les aspiracions de la burgesia catalana.

El maig del 1820, el cap polític de Catalunya ordenava:

- a) l'abolició d'importacions de tota mena de teixits estrangers,
- b) que els que en tinguessin per haver-los introduït anteriorment ho declarassin als administradors de la duana perquè els guardessin, segellats, fin que es donés una ordre oportuna,
- c) si no ho feien així, durant els 8 dies, els serien comissionats⁷¹.

El 2 de juny, Castellar comunicava a Tarragona que, pel Decret de Corts de 13 de desembre del 1813, havien quedat abolits els drets municipals que gravitaven sobre el comerç interior i que demanava al rei si la Diputació tenia potestat d'establir-ne de nous per compensar-los⁷².

Finalment, el 5 d'agost del 1820 les Corts promulgaren una llei que prohibia totalment la importació de cereals i farines estrangeres i

«Declaraba absolutamente libre el comercio interior de todas las provincias y la extracción de toda clase de granos de los puertos. Medida realmente decisiva, una de las más importantes

70 bis. Ibidem, pàgs. 27 a 29.

71. A.M.T., Ll. A., 1820, V. I, Doc. 180.

72. Ibidem, Doc. 217.

de la historia económica de España contemporánea, que venia a poner término a una tradición secular y a establecer uno de los principios fundamentales para la articulación del mercado español. Sería ésta una de las orientaciones del liberalismo que el absolutismo aceptaría y asimilaría, después de la segunda restauración de 1823»⁷³.

El 3 d'octubre del 1820, l'arrendatari del dret de quartera, Pere Gatell, abandonà el seu càrrec, perquè deia que no era necessari amb la prohibició de la introducció de grans estrangers en tots els ports. El Municipi comprèn que té raó, però no té autorització per a admetre la dimissió. I resol consultar a la Diputació i que mentrestant Pere Gatell continuï cobrant la quartera i que pagui immediatament l'import de dos terminis que debita al dipòsit dels propis per aquest arrendament⁷⁴.

Per tal d'evitar el contraban, el 26 de març del 1821, Juan Muñarriz, cap polític, comunicava als diferents Ajuntaments que per la circulació de tots els no prohibits es traguessin guies per on els havien de transportar⁷⁵.

Els comerciants tarragonins, que importaven cereals i concretament blat de Rússia⁷⁶, com és natural es sentiren afectats per la prohibició. No trobem cap protesta oberta, però si una recerca d'excuses per tal de poder-ne introduir a la ciutat.

Durant el març i abril del 1822, s'intercanviaren cartes entre l'Ajuntament i la Diputació preguntant-se si seria necessària la introducció de blat estranger a causa de la gran secada⁷⁷, ja que les Corts n'havien prohibit la introducció mentre el blat no es pagués a més de 80 rals la faneca i el quintar de farina a 120.

El Municipi s'interessa constantment pels preus. El dia 9 de novembre del 1822 demana als correderos de canvi el preu del blat de l'últim mercat, i aquests certifiquen: de 26 a 27 quarteres catalanes pels blats de: Aragó, Coruña, València i Múrcia. A 30 pessetes el d'Urgell.

73. Ibidem, V. III, fol. 200.

74. Ibidem, 1821, V. I, Doc. 226.

75. Ibidem, V. II, Doc. 516.

76. Arxiu Yxart. De l'entrada de blat de Rússia en tenim constància en aquest arxiu: lligam del Vice-consulat de Rússia, en què hem trobat la relació d'entrada de blat de Rússia al Port de Tarragona de l'any 1818 i que la suma total d'aquest any (segons els documents trobats) es de 150 i 170 quarteres.

77. A.M.T., Ll. A., 1822, V. II, fol. 66 i sig. i Doc. 150.

«hoy día no puede fijarse su precio actual por no haber ninguna en los almacenes, pudiendo asegurar que hubiera tomado mucho mayor incremento, si los pueblos comarcanos que se prohibían antes no se hubieran surtido de varios cargos de desembarco clandestino en las costas de estas inmediaciones.

La cebada se vende a 11 y 1/2; el mestall de 17 a 18; garbanzos de 23 a 26; habones de 13 a 14; habas de 22 a 23 pesetas de todo la quartera catalana; arroz de Valencia de 27 a 38 ptas. por quintal catalán»⁷⁸.

A Tarragona, ciutat, escassejaven els grans i la gent passava gana. El municipi, conscient, havia de vigilar que no es produís un malestar que afavorís la causa dels absolutistes.

El 22 de gener arribà una proposta a l'Ajuntament d'un grup de tarragonins perquè les Corts no deixaven introduir blat estranger, matèria de primera necessitat, tot sabent que per les platges, com Torredembarra, se n'introduïa, i llavors el feien pagar molt car aprofitant la falta que en feia a Tarragona. Guillem Oliver diu:

«El golpe más fatal que se podría dar en la actualidad contra el bien general de España sería el de permitir la entrada de grano o trigo extranjero, no tanto porque los precios no han llegado al máximo señalado, por el Decreto de Cortes de agosto de 1820 (...)»⁷⁹.

però per combatre el contraban no queda altra solució que fer un estudi per no perjudicar l'agricultura⁸⁰.

Però el 20 de març, donat que les circumstàncies són molt crítiques, la corporació demana que es deixi introduir el blat estranger⁸¹. I el 26, el mateix Oliver, en nom de l'Ajuntament sollicita la importació, ja que per causa del facciosos no arriba el de Castelló, que és l'únic punt d'on, ara, es rebien:

«Además apela a la necesidad de evitar los terribles males que causaría la escasez; males que aunque no hayan sucedido son terribles; ni tampoco disimulará los grandes perjuicios que sufrirá esta provincia y la hacienda pública observando los decretos de prohibición mientras los otros sus vecinos, los aludan

78. Ibidem, V. III, Doc. 755.

79. Ibidem, 1823, V. I, Doc. 68.

80. Ibidem, Doc. 155.

81. Ibidem, fol. 132.

por razones que el Ayuntamiento presenta; resultando aquí que la infracción de la ley es un premio para el infractor y su observancia un castigo para el que la obedece»⁸².

El dia 1 d'abril alguns ciutadans manifesten que ha arribat un vaixell portant blat estranger i que els tarragonins volen obtenir el permís per desembarcar-lo. L'entrada del gra és important, a més de mancar-ne, donaria feina a gent que està desvagada. L'ajuntament veu que a més d'aquests avantatges, es podrien obtenir diners per l'obra de fortificació, i que no seria desobeir les ordres superiors, perquè es donaria un permís interi.

L'Ajuntament exposa aquests motius a la Diputació i diu que era una prohibició justa pels dies feliços en què tot anava segons la ideologia constitucional, però que actualment s'ha d'obrar de manera diferent, ja que la gent passa fam i està desolada i per tant seria injust de privar-los d'aquest blat:

«No es no, I.S. la ambición mercantil (...) sino la humanidad condolidada, el de evitar los estragos de una hambre, cuyos efectos es de V.S. bien conocidos»⁸³.

I el dia 5 d'abril l'Intendent comunicava a l'Ajuntament:

«El señor Gefe de esta Provincia me manifiesta un oficio de hoy que habiendo hecho presente a la Diputación Provincial las notas que V.S. le dirigió de los precios que han tenido en el Almodín de esta capital los granos y legumbres, le dice en contestación que ya es llegado el término marcado por la ley de 5 de agosto de 1820; en su consecuencia ha dispuesto que se permita en esta provincia la introducción de ambos artículos procedentes del extranjero con el pago del derecho que se cobran en la Aduana de Barcelona»⁸⁴.

El dia 8 l'Ajuntament tornà a demanar la llista de preus, i es dóna la següent relació:

«— Cebada del reyno	11 y 1/a ptas.
— cebada del país	12 y 3/4 »
— trigo candel	24 1/2 a 25 ptas.

82. Ibidem. Doc. 289 i fol. 79.

83. Ibidem. V. II, fol. 143 a 146.

84. Ibidem, fol. 149 i Doc. 306.

— trigo xexa	24 ptas.
Item del país según la calidad de	23 a 27 ptas.
— Mestall vulgo mezcladizo a	16 ptas.
— Abichuelas del reyno a	30 ptas.
— abichuelas del país	sin precio
— Trigo de Galicia	19 1/a a 20 ptas.
cuyos precios arriba anotados son los corrientes» ⁸⁵ .	

Però el 27 de juny la Diputació es dirigeix a la Junta de Fortificació en aquests termes:

«Atendiendo esta Diputación a los inconvenientes que deben resultar a la agricultura Nacional la ilimitada introducción de granos y harinas estrangeras en el puerto de esta ciudad, ha acordado que cese esta desde primeros de junio próximo provisionando V.S. que para el caso necesario de este auxilio para el aprovisionamiento de esta Plaza, mande formar, y remitirla el debido presupuesto para resolver a su vista, lo más conveniente»⁸⁶.

Tots els intents d'arranjar l'economia desfeta del país que es proposaren durant el Trienni Constitucional fracassaren, en gran part per la manca de temps per publicar les noves normatives encaminades al benefici del país i per la sèrie de contradiccions en les disposicions.

L'ideari tributari dels governants del Trienni va ser la recerca d'un món diferent del que havia imperat fins aleshores, aplicant unes contribucions justes i equitatives, sense privilegis, però tres anys varen ser molt pocs per a una empresa tant important.

M.ª ANTÒNIA FERRER

85. Ibidem, Doc. 314.

86. Ibidem, Doc. 512.

